

Szerkesztési iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkerekedése
hová
lap szellemi részét illető
közlemények,
előzetési pászok és hir-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előzetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 5 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számírtanak.
Bélyegdíjért külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyitási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Felölös szerkesztő: Dr. Booskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FÜNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhelymegyében.

Legégetőbb kérdéseinkhez.

Altalános elismert igazságnak tartatik, hogy az élet a lét küzdelme. Ez igazság mellett egyúttal az is igaz, hogy e nemzeteknek, a székely nép jelen nemzedékének, — mely hosszú mult mulasztásait van hivatva utánpótlótni, — igen sok és erején túl rovatot ki a lét e küzdelméből. S ha a természetben nincs ugrás, önkénytelenül felmerül a kérdés: a sok nem árt-e meg, a megerőltetés a nemzeti életben nem bosszulja-e meg magát? — Nem úgy járunk-e, mint azon gazda, ki kölcsönpenzen nagy hirtokot s ennek megfelelő beruházásokat állít be, de midőn számot vet magával, arra ébred, hogy a kezelés tökélet és jövedelmet teljesen fölemésztett s ő egészen fizetéképtelenné lett?

S ha „az önkény, erőszak soha sem képezték az igazgatásban és kormányzásban a hatalom és uralomnak valami szilárd alapját”; ugy a mig nemzeti életünknek vezéralakjai meg nem szűnnek a nemzeti erőt már tulságosan igénybe vett és elviselhetlenné vált terheket súlyosbitani s a nemzetet, mely ma eredeti céljától elütve, egy mindenhatóvá felfújt téveszmének rabszolgája, magának vissza nem adják: addig semmiféle emberi erő és hatalom nem fogja azt a hanyatlás és visszaesés lejtőjén feltartóztatni. A jelenkor hallatlan terheinek hordozásában jámbor és türelmes egy népségnek bizonyultunk, de végre is a tulfeszített húr elszakad s a visszahatást a jövő nemzedék is megsínyli, melynek a jelenen kell apainál nagyobbá lenni.

Azt mondják: nincs nálunk szocialis-kérdés. Hát megengedjük, hogy ma még

ninc oly értelemben, mint a külföldön pl. Német- és Franciaországban, Ausztriában stb. De semmivel sem kicsinylendőbb kérdés fajunknak majd a végleges, majd az időleges ki-bevándorlás hullámmozgatai által okozott elcsúszástól, pusztulástól való megmentése. Ez pedig egyedül az általános el, ha itthon munkát és illő munkadíjat biztosítván számára fizikai, szellemi és erkölcsi életének szükségleteiről gondoskodunk. Vagy nem szocialis és egyúttal nemzeti létkérdés ez? — E szocialis kérdést pedig első sorban megteremtették az államláztartás óriási magasságú költségeiből, ugyszintén a társadalom és a család ezer irányú igényei révén a népre nehezülő rengeteg terhek feleségázása és folytonos növekvése. — S ha a mai államgazdálkodási liberalis rendszer soká tart, még kirívóbban és érzékenyebben, sőt élesebben kidomborul a szocialis kérdés nálunk is, mert hova tovább növekedik a szegények száma és emelkedik ki a kisebb számu pénzaristokracia vagyis lassankint szemlátomást tanik el még nálunk a székelyföldön is azon közép osztály, mely a pauperizmus és plutokratia közötti firt kiegyensúlyozta a társadalom harmonikus egységének nemcsak megalkotója és fenntartója, hanem életető eleme, ereje és lelke volt.

A pauperizmusban jelentkező szocialis-kérdés a megbomlott társadalmi egyensúly alábíllent mérlegének jelzője. S ezen egyensúly addig nem fog helyreállni, mig az állami és összes társadalmi kiadások mérlege az élet minden ízében a bevételek mérlegével egyensúlyba nem hozatik. S csak ha megmutatott jövedelmi források kihasználása után a bevételek mérlege az összes

kiadások mérlegén felülemelkedik, — mi ma messze van — akkor és ott kezdődik a pauperizmusból eredő kivándorlási vagyis náluak ebben nyilvánuló szocialis kérdésnek megoldása. Fenti állítás igazságát legvilágosabban bizonyítja Európában Olaszország szocialis kérdése, mely minden, még idegen vagyont is lefoglalt az állam javára s éppen ezzel állította élére a mindennap Aetnaként kitörő szocialis kérdést, — növelte nagygyá és tette kielégíthetlenné a forradalomba átszapó és azzá fajuló pauperizmust.

Ne higgye senki, hogy népünk ha a kényserűség nem hajtaná, elhagyná megszokott tífzhelyét. Ha pedig inkább megy Oláhországba, mint Magyarország felé, — akár a kincstári erdők vágására, onnan van, mert már többször rászédtek az élmes pénzkufárok nemcsak egyeseket, hanem egész családokat és csoportokat. Intéző köreinknek tehát e pontnál is oda kell törekedniök, hogy népünk munkadíja ezen ismeretes élmes fajjal szemben legalább úgy, mint Moldva-Oláhországban biztosítottassék.

Tehát kenyeret és szabadságot, ha e vért és fajt megakarjuk a jövőnek menteni.

Politikai mozgalmak.

A képviselőházból. A képviselőház folyó hó 2-án tartott ülésében Szilágyi Dezső igazságügy miniszter beterjesztette a telekkönyvi betétek szerkesztésére vonatkozó törvényzikk módosításáról szóló tvjvt. Fehérváry honv. min. beterjeszté a hadsereg és honvédség egyéneinek ellátására vonatkozó tcz. némely §§-nak módosításáról és a honvédség tartalékkészletei kiegészítésének engedélyezéséről szóló javaslatokat. Kiadattak az igazságügyi, illetőleg a pénzügyi és véderő bizottságnak.

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZÁJA.

A falu bolondja.

Csikorgó deczemberi hideg volt. A hó hullott, a szél süvöltött. A nap alig mosolygott az elborult tájra, alig mutatta meg nagy, fényes arcát a földnek: félénken bujt vissza a vastag hófelhők közzé és behunyta nehéz szempilláit, hogy ne lássa az ádáz vihart. Mosolya megfagyott a nagytermészet összezilált képén és a sugarak által ezer apró csillárrá változott hópehely sziporkázva repült tova a rohanó széllel. Hasztalan erőlködött ránczbaszedni vizes ruháját a felhő; a szél, a természetnek ez a fáradhatlan kalandor-lovagja szilaj erővel markolt köpenyegébe, összekuszálta alakját és idomatlan tömeggé tömörítve üzte maga előtt az égboltozaton keresztül. Majd leszállt a földre és kaczagó süvöltés közt csokolgatta fehér homlokát, mint valami ádáz szenvedélytől üzött szerelmes reszkető kedvese halvány arcát.

Az elemek harcának ezen diszharmonijájába rémitően vegyült a farkasok rekedt ordítása és távol a falu kutyaának siralmas, vészitjósó vonítása.

Miféle elvetemült ember az, ki ily időben — elhagyva meleg tűzhelyét — szembe megy a viharral és daczol az Isten haragjával?

— Istenkisértés ily időben utazni, Márton; — szólék székely szekeresemhez fordulva, a ki báránybőrűvegét lehunzta fejére egész a válláig és folyton morgott apró, vastagnyaku lovainak, közbe-közbe Isten nevének nyomatókos kiejtésével is fűszerezve a diakursust, hogy azokat gyorsabb vágatásra bírja.

— Szokva vagyok hozzá, — felelt Márton röviden, ujjával morzsolgatva hosszú savószin bajusszáról a jeget.

— Hiszen csak amott az útszéli csárdában mondá kend, hogy ilyen időre még a nagyapja sem emlékszik.

— Nem biz az úrfi, me't a' má' meghoót — vágott vissza Márton, ravaszul hunyorítva szemével; és oly mozdulatot tett, mint a ki nem akarja tovább fűzni a beszélgetést.

Én sem faggattam tovább, hanem behuztam fejemet a meleg takaró alá és hallgattam a szél süvöltését.

— Vigyázz fakó, nehogy félre lépj, mint most három esztendeje, mikor a kisasszonyt vittem a városba.

Ezt Márton mormogta fakó lovának. De alig ejtette ki az utolsó szót, hirtelen félrekapta fejét s nagy vörös szemével merőn rám nézett, világosan azért, vajjon nem hallottam-e a mit akarati-anul kiszalasztott száján. Miután arcomról semmit sem tudott leolvasni, lovai közé cserditett, magamra hagyva, hogy törjen fejemet az elejtett talányon.

Alkonyodni kezdett. A nap megegyeszer visszamosolygott a borus láthatárra s aztán eltűnt a hegyek mögött; a felhők közzé vonult pihenni. Csak a vihar nem pihent, nem fáradt el. Teljes erővel vágatott a szél és dühösen csapkodta arczunkba a havat. Körülnéztem. Távolról a falu alig kivehetően sötéltett előttünk.

De egyszerre megakadt szemem valami mozgó emberi alakon, a mint az útszélén áll, mintha gúnyolodnék a dermesztő hideggel, a sűrű pelyhekben hulló hóval, a mindegyre rémitőbben

üvöltő farkasokkal és a süvöltő széllel, mely rongyos ruhájáért két kézzel birkózott.

— Hé Márton! egy ember, álljon meg, hogy ültessen fel, hiszen megfagy az úton, vagy a farkasok eszik meg szegényt — mondam szekeresemnek.

— Soh' se törődjék vele az úrfi, az Erzsi, a falu bolondja.

— Bevisszük a faluba, az Isten is megverne különben.

— Hát nem látja, hogy a faluból jött ide — mordult rám bosszusan Márton — nem jön az szép szóra vissza; nincs annak annyi esze, mint egy juhna.

Amint közelebb értünk hozzá — egyszerre figyelmes lett, nevető arca elkomolyodott, és egy ugrással, mint a biuz, a szekér mellett terebbe, villogó szemével merőn arczomba tekintett.

Megrettentem örült tekintetétől és feldúlt arczától, mely egy élet egész nyomorának hü fotográfája volt. Mennyi szenvedést, mennyi bánatot takarhat az a pár darab „úri rongy”, mely e fiatal leány tagjait fedi — gondolám magamban. Vajjon mit vétkezhetett, hogy így bünteti az ég haragja? Talán gazdagnak, előkelőnek született, magasan állott a föld pora fölött, de aljas szenvedélyei magukkal ragadva lerántották a magasból, és a legundokabb bün karjaiba dobták. — Talán hontalan, hajléktalan, apátlan és anyátlan volt már, midőn meglátta a világot és midőn hajlékot keresett: a nyomor a féktelen szenvedélyek bünbarlangjába vezette lépteit, hol Istenről és az emberi méltóságról teljesen megfeledkezett lélek-kufárok árulják az erény letépett rózsáit — és a fiatalságnak tükör előtt festett bájait. Talán ott is megunták már, hol az erény alszik és meglo-

Csikvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

Csikszereida, 1891. március 9.

Megyénk közigazgatási bizottsága a főispán távollétében Becze Antal alispán elnöke alatt mai nap tartotta meg havi rendes ülését, melyen különösen az egyes szakelődök jelen voltak.

Mindenekelőtt az előadók a múlt havi ügyforgalomról szerkesztett jelentései olvastattak fel, melyekben különös figyelmet érdemlő dolgok nem igen fordultak elő.

Az alispáni jelentésben fölemlített, hogy a közigazgatási ügymenet a lefolyt hónapban rendes volt, és semmi oly eset nem adta elő magát, mi valamely kivételes intézkedést tett volna szükségessé.

Tüzeset 5 községből jelentetett be, melyek által 5311 frt kár okoztatott; külföldre szóló 1 évre érvényes útlevél pedig 403 egyének adatott.

A megyei árvászek elnökének jelentéséből ismét bebizonyult indokolt volta a kamatláb leszállításának, mert mindannak daczára, hogy a törvényhatóság a 7% kamatot 6%-ra szállította le, a pénzkereslet a bírtok tulterheltsége miatt a múlt hónapban is oly csekély volt, hogy kénytelen volt az árvászek 5 százalék mellett 5000 forintot az adóhivatalnál elhelyezni.

A főorvosi jelentés a múlt havi közegészségi viszonyokat kielégítőnek konstatalta. Tájkóros betegségek kevés számmal fordultak elő s a hevenyfertőző kórok is szörványosan mutatkoztak, de járványú egyik sem fajult.

A csikszeredai kózkózházban 77 beteg ápolattatott a múlt hónapban, kik közül meggyógyult 34, javult 3, további gyógykezelés alatt maradt 34.

A pénzügyigazgató jelentéséből fölemlítjük, hogy a folyó évi föld-, ház, I. és II.-od osztályú kereseti adók kivétele bejeztetett és a vonatkozó összesítések a földadóra nézve fölterjesztettek.

Egyenes adóba a folyó év első negyedére megállapítottatott 77,410 frt 99 és fél kr tartozásból február végeig 33,139 frt 40 és fél kr folyt be, mit összehasonlítva a múlt év hasonló időszakában befolyó összeggel, az eredmény ez évben 3546 frt 7 s fél kr-ral kedvezőbb.

Hadmentességi díj ez évben még nem iratott elő. A múlt év végén hátralékban maradt 4918 frt 34 krból február végeig csak 446 frt 26 kr folyt be.

Jogilleték és díjakba február végeig lefizette-tett 6071 frt, fogyasztási adóba 10147 frt, italmé-rési illetekre 19,729 frt.

Az építészeti hivatal jelentése szerint a múlt hóban a kemény hidegek daczára is sem az állami, sem a törvényhatósági utakon számbevehető közlekedési akadályok nem fordultak elő.

A kir. tanfelügyelő a múlt havi iskolalátogató-sok alkalmával tapasztalt hiányokról emlékezett meg jelentésében, melyeknek megszüntetése iránt részben intézkedett, részben pedig a közigazgatási bizottság elnökileg fog intézkedni.

A kir. ügyész jelentése szerint a csikszereida kir. törvényszéki és a megye területén lévő

járásbírószéki fogházak rablétszáma a múlt hóban 190 volt s ebből elítélt 172. Büntetés idejét kitöltötte 80, maradt letartóztatva 92.

Bűneset följelentetett 35, melyek közül fontosabbnak két tüzeset és egy szándékos emberölési bűnesetet lehet tekinteni, mely utóbbinak tettes le van tartóztatva.

A folyó ügyek közül megemlítjük, hogy az apai hatalom megszüntetése és az ismeretlen helyen tartozkodó anyának és gyámnak a gyámságtól való elmozdítása tárgyában hozandó árvászeki határozatok mindig az ügygondnoknak — kit a föllebezési jog is megillet — lesznek kézbesítendők, mely rendelet mihez tartás végett a megyei és városi árvászeknek kiadatni határozottatott.

A nagyszaboni posta- és táviradaigazgatóság jelentése, hogy a szeredai posta- és táviradaigazgatóság szaporítása iránt a szükséges lépések megtételtek — tudomásul vétetett.

A megyei regálebélőltársaság által az italmérés körül elkövetett visszaélések kivizsgálásával megbízott pénzügyigazgató előterjesztvén azon adatokat, melyek a vizsgálat eredményét képezték, mintán a közg. biz. arról győződött meg, hogy csakugyan forognak fenn az adózó községe nézve terhes és szerződésellenes jelenségek: az adatokat Madár Imre főjegyző elnöke alatt kiküldött szűkebbkörű bizottságnak adta ki, további vizsgálat és véleményes jelentéstétel végett.

EGYLETI ÉLET.

A csikszeredai kisdödvő-egyesület közgyűlése.

Csikszereida, 1891. március 6.

A csikszeredai kisdödvő-egyesület évi rendes közgyűlést f. hó 5-én tartotta meg Életes Elekné elnöke alatt a városház tanácskozási termében.

A gyűlés lefolyását a következőben ismertjük:

Éltes Elekné elnök a gyűlést egy lendületes beszéddel megnyitván, Balási Lajos titkár terjesztette elő gondosan összeállított titkári jelentését, melyből következő adatokat közöljük:

Az 1890. folytán az egyesület ügyeinek intézését az egyesület két közgyűlésben és két választmányi ülésben teljesítette.

A közgyűlésekből segély iránt kérvényt intézett a vall. és közokt. m. k. miniszteriumhoz, az országos övő-egyesülethez, Csikvármegye törvényhatóságához és Csikszereida város képviselőtestületéhez. Ezen kérvényekre a vallás és közoktatás-ügyi miniszterium 100 frtot, Csikvármegye nemes törvényhatósága 400 frtot és Csikszereida város érdemes képviselőtestülete 40 frtot utalt ki.

A csikszeredai takarékpénztár-részvénytársaság igazgatósága a múlt évben is tekintélyes összeggel: 147 frt 8 krral gyarapította az egyesület alaptökejét. A helybeli kereskedelmi társulat pedig az egyesület céljaira 30 frtot adományozott.

Az óvoda alapjavára és folyó kiadásainak fedezésére rendezett mulatságok és fillérestélyek 225 frt 37 krt jövedelmeztek. Ezen mulatságok rendezésében a következő hölgyek fáradoztak: Bialás Ákosné, Bogády Gyuláné, Éltes Jakabné, Éltes Zsigmondné, Hary Gézáné, Kovács Antalné, László Domokosné, Nagy Krisztina és Szász Lajosné. A fentebbi összeghez van számítva a Bácskai Julcsa szintársulata által az óvoda részére rendezett jótékonycélú előadás tiszta jövedelme 13 frt 50 kr is.

Az egyesületnek van 17 alapító és 72 rendes tagja.

Összes bevétele volt 893 frt 51 kr, az összes kiadás 863 frt 59 kr, pénztári maradvány 29 frt 92 kr.

A bevételekből az óvoda fenntartására fordítottatott 485 frt 51 kr, takarékpénztárba helyezett 378 frt 8 kr.

Az egyesület vagyoni állapotát a következő adatok tüntetik fel:

Alaptökeben — takarékpénztárban kezelve van 1972 frt 68 kr, forgó tökében szintén takarékpénztárban 183 frt 15 kr. Szerelvénnyekben és pénztári maradványban 281 frt 61 kr, összesen 2440 frt 45 kr. A múlt évi vagyoni állapothoz képest a gyarapodás 384 frt 7 kr.

Az óvoda növendékeinek száma a múlt év folyamán 30—60 között váltakozott.

A titkári jelentést a közgyűlés helyesléssel vette tudomásul és pénztárnoknak s titkárnak buzgó működésükért elismerést szavazott.

A gyűlésnek másik fontos tárgya volt a költségvetés megállapítása. Az előirányzott kiadások összege tesz 526 frt 35 kr. A fedezet 441 frt 57 kr, s hiány mutatkozik 85 frt 78 kr.

Végül a gyűlés elhatározta, hogy az egyesület március 14-én az óvoda javára fillérestélyt rendez, mit lapunk hírvonatában közlünk.

A huszfogyasztó-szövetkezet közgyűlése.

A csikszeredai „Huszfogyasztó-szövetkezet” részvénytársaság folyó március hó 5-én tartotta meg két évre terjedő rendes közgyűlését.

A gyűlés igen zajosan folyt le, lehetett tapasztalni, hogy a részvényesek nagyrésze, az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai által előterjesztett zárszámadással nem volt megelégedve.

Mielőtt az igazgatósági tagok részére a felmentvény megadatott volna, tárgyalás alá vétettek az igazgatósághoz benyújtott indítványok: 1-ör hogy az üzleti könyvek szakértők által vizsgálattassanak felül; 2-ör hogy a számvételek, mely czélját nem érte el, oszlattassék fel. De mindkét indítvány szavazattöbbséggel elvetetett s így a

patni engedi magát a folyton ébrenlevő vigyorgó bűn által. Talán onnan is kiverték s most mint gazdátlan eb ki jött, hogy kaczajja ki a természetet, mely őt nyomorra és bűnre teremtette. — Talán szeretett szívének minden melegével, de reménytelenül és anélkül, hogy viszonszerettetett volna, migsem a mardosó szívfájdalom megbomlasztotta agyát és szenvedélyes szerelme az örült-ségbe ragadta lelkét. Talán mátkája, a kit szeretett s a kitől szeretve hitte magát, rászedte csufosan, megszűkött az esküvő elől s őt a lelkére nehezülő fájdalom és szegény megtörték.

Egy percz alatt ezer meg ezer ilyen gondolat villant át agyamon. A balsors sokféle köntömben jár zsákmánya után; ki tudja melyikben rabolta el a fiatal leány boldogságát.

... Ha-ha-ha ... kaczagott a rongyos alak, kiről Márton azt mondta, hogy a falu bolondja — habaha ... várom az angyalt s eljön az ördög! Ugy-e most is a pokolból jössz, Márton, te vén ördög!

Márton még jobban behuzta szemére a bányabörsüveget és úgy tett, mintha nem hallana semmit.

Én a lehető legszelidebb hangon kértem, hogy jöjjen velünk a faluba, de rám se ügyelt. Tekintetét végig hordozta a fehér országuton miközben folyton beszélt össze nem függő dolgokról. Egy-egy részletét elkapta a szél és szétszórta a tágas mezőn, úgy, hogy alig érthettem valamit belőle.

— Ugy-e szépen muzsikálnak a lakodalmon? ! Pszt! Most húzzák az én nótámat ... a vőlegény húzhatja ... hallgassatok az én nótámat. És elkezdett dalolni, ugrálni. Járt a menyasszonyi táncot.

Márton türelmetlenül kezdett, és olyasmit mormogott, hogy egy bolondért nem öleti meg magát a hideggel. Lovai közzé cserdített és nemsokára otthon voltunk.

Farsang kezdete volt. A klarinét élesen sikoltott végig a falun s az a keresetlen jókedv, mely annyira jellemzi a székelyt, magasra csapkodott hangjai mellett.

A magas galambbúgos kapuk előtt több helyen szép zöld fenyőszálak voltak felítve, jelezve, hogy a házál lakodalom van.

A Nagy Pál új háza előtt is két szép fenyőszál ékeskedik. A kapu előtt tipikus vénasszonyok sugdosnak a vőlegényről, menyasszonyról násznagyokról stb. míg a falu minden valamire való emberét „földcsérik” (?) egymásnak.

— Csak úgy ne járjon ezzel az esküvővel is Nagy Pál, mint a másikkal. Jaj lelkem maga nem is tud semmit, ha azt nem tudja, hogy Nagy Pál most másodszer akar házasodni, — nyelvelt egy kissé koros asszony egy fiatalabbnak. Akkor még ott szolgált az uraságnál. A tisztartó nevelt leánya — a kit Árva Erzsinek hívtak — halálosan szerelmes volt belé. El is akarta venni, de a tisztartó ellenezte és kivitte, hogy az uraság Nagy Pál uramat elkergette az udvartól, a leánynak pedig azt mondták, hogy már meg is házasodott.

— Jeh! ha úgy történt — óvátott a másik asszony — de hát a leánynal mi történt?

— Hát mi történt volna? férjhez ment egy gazdag urasághoz a városban.

Éppen most indulnak az esküvőre. Elöl a leendő pár, utána a násznagyok stb. s végül a vendégek mennek hosszú sorban. A templom előtt a koldusok állottak alamizsnát kéregetve az arra

menőktől. Mikor a nászmenet odaért: a falu bolondja a vőlegényhez ugrott s kezét görccsösen megszorítva szemé közé nézett, s aztán elsápadva esett hanyatt a durva kővezetere.

Az emberek bámulva nézték a jelenetet egy perczig, de aztán senki se törődött vele. — Mikor kijöttek az esküvőről, a vőlegény egészen buskmor volt és arcza halovány. Azt mondta fázik, pedig igazi tűz égett kezében és agyában a megfejthetlen rejtvények egész raja tánczolt.

Mikor javában folyt az esküvő utáni táncz, egyszer csak felpattan az ajtó és a falu bolondja ott állt a szoba közepén.

Egy ugrással, mint a vadmacska, a menyasszony mellett teregett és lépve fejéről a szép gyöngyös menyasszonyi koszorút — torkaszakadtából kiáltotta:

— „Add vissza vőlegényemet, te csábító kigyó, mert beléd fojtom azt a vigyorgó lelket ... nézzétek mint sápad a bűnös. És elkezdte ki-asszott csont ujjával fojtogatni a szép menyasszonyt.

A tánczos népben meghült a vér és senkinek sem volt bátorsága a fuldokló menyasszony védelmére sietni. Olyan küzdelem volt ez, mint mikor a házi galambra rácsap a vércse. A menyasszony szeméi már vérben forogtak az erős kéz szoritása alatt s alig bírt lélegzetet venni. Ekkor lépett be a vőlegény, kit midőn meglátott a falu bolondja, ott hagyta áldozatát és egyenesen a vőlegényre vetette magát. De itt elhagyta ereje. — Félig élettelenül hanyatlott a vőlegény karjai közé s oly megható, szívből jövő hangon sugta: „miért csaltál meg engem Pali?”

Mikor megtudta, hogy nevelőatyja volt okozója boldogtalanságának, egy rémitő átkot mon-

felmentvény az igazgatóság és felügyelőbizottság tagjainak a további felelősség fenntartása mellett megadott s így a szövetkezet működése továbbra is fenntartott, — de jobb eredményt kívánunk, mint a minőnek eddig nem örvendhetünk.

A felmentvény megadása után a volt igazgatóság tagjai; dr. Betegh Antal ügyvéd elnök, Szopos Elek gondnok, Albert Balázs, Kovács József, Hajnód József állásukról lemondottak s helyettük a nagygyűlés által meg lettek igazgatósági tagokul választva: elnöknek Csedő István ügyvéd, gondnoknak Jakab Lajos, Lőrincz Ferencz, Márton Ignác és Veres Lajos. Felügyelő bizottsági tagok maradtak: dr. Molnár József, Balló Márton, Éltés Elek, kiket kísérjen siker lelkiismeretes teendőikben.

Egy részvényes.

LEVELEZÉS.

Gyergyó-Szentmiklós, 1891. márczius 5.

Tekintetes Szerkesztő ur!

A gyergyószentmiklói kereskedői kör f. hó 1-én tartotta meg első nagygyűlését, melyen az elkészített alapszabálytervezet olvasták fel. Élénkebb vitára a 6. és 21. §-ok adtak okot. A 6. §-ban ugyanis ki van mondva, hogy rendes tag nemcsak kereskedő, hanem minden más tisztességes egyén lehet. A 21. §. szerint azonban a kör tisztviselői s választmányának fele csakis kereskedőből választathatók, míg a nem-kereskedő tagok csupán a választmány felerészére bírnak választási joggal. Ez utóbbi §-t ennél fogva a nem-kereskedő tagok sérelmesnek találták, mert ezert annak daczára, hogy a kibocsátott aláírási ívvel ők is rendes tagokul lettek felhiva, csakis a kötelezettségekben egyenlők a többivel, míg a jogokban nem; már pedig egyenlő tagság, egyenlő kötelezettségek: egyenlő jogokkal is járnak.

Csiki Dénes, Orel Dezső, Puskás Manó tehát felszóltak a §-ok ellen, s kimutatták, hogy ama §-okban összeütköző ellentétek vannak s indítványozták, hogy ennek megszüntetése végett mondassék ki a 6. §-ban, hogy rendes tag csakis kereskedő lehet, míg mások külön vagy esetleg pártoló tagok legyenek; így értelemben ez utóbbiakat nem kell egyenlő jogokkal felruházni. — Azonban anélkül, hogy megczáfolták volna, a többség nem fogadott el semmi módosítást. A vita meglehetősen izgatottságot idézett elő, némely tagot ezen ártatlan, jogilag helyes és észszerű indítvány egészen kihozott a sodrából s az igazgatóság nem látott kellemesen a tagok más részére, mert egyes borzasztó nyilatkozatot is kellett tűrnök.

Végül megválasztották a tisztikart. Elnökül Lázár Zakariás, gazdának Vákar István, pénztárosnak Bogdán István, titkárnak Kricsa Konrád. Mivel pedig a kilépés lehetőségét tetézték, több tag bejelentette kilépését.

S z i n h á z.

(s) A múlt hét folyamán színre kerültek

Kedden (márcz. 3.) Zoltánné-Koronkai Róza jutalomjátékául „A fenegyerekek”, a már többször emlegetett hiányokat leszámítva, igen jó előadásban. A szép számban összegyűlt közönség jól mulatott.

Szerdán (márcz. 4.) Csiky Gergely Nagytermett című szép nyelvű vigjátéka. Az ékes nyelvezet bájjait kitűnő szavallatokkal különösen a Tóvölgyiek és Mezei Kálmán emelték ki. Az előadás elég élvezetes volt. Némely avatatlan kezeken levő szerepek miatt azonban a vigjáték egyes helyeken bohóztattá fajult.

dott reá, és aztán kedvese karjai között elaludt örökre . . .

. . . Másnap korán reggel az öreg Márton jött hozzám és előmbé tett 200 forintot.

— Ez a pénz — mondá — a mit a boldogult tisztartó nekem ajándékozott, hogy a kis-asszonyt vőlegényével bevitettem Oláhországba.

— Ki volt hát a vőlegénye — kérdezem kíváncsian.

— Egy országos csaló, a ki kiadta magát valami nagy urnak s megkérte a tisztartó gyámleányát. A leány azonban Nagy Pált szerette, s azért kellett elmenniök az esküvő után, s mert Nagy Pál élt és félni lehetett, hogy haza jön, a minthogy haza is jött. Az erőszakolt házasság azonban szomorú véget ért. A tisztartó nemsokára meghalt; az Erzsi férjét, mint igazi csalót, bezárták, a leány egyedül maradt, teljesen elhagyatva, s később meg is örült bánatában.

. . . Mikor a falu bolondját kivitték a temetőbe: a faluban egy új asszony özvegy volt már. Nagy Pál állt. Azóta senki sem tud róla.

Bartalis Agoston.

Csütörtökön (márcz. 5.) „A veteránok”. Ilyen előadásban rettenesen unalmas darab. Nem is beszélünk többet róla, csak annyit jegyzünk meg, hogy a „Veterán indulót” kár volt a közönség figyelmébe ajánlani. Az ilyen éneklés a legsötétebb Afrikában talán hatást keltene, de nálunk visszatevészt szül.

Szombaton (márcz. 7.) Csomafái Mari jutalomjátékául „Papagéno” című bohózat adatott elő sikerült előadásban.

Vasárnap (márcz. 8.) „Mátyás diák vagy a czinkotai nagy itze” került színre, szép kosztümökkel, igen jó előadásban.

Itt helyén találjuk, hogy egyetmást elmondjunk a társulat tagjairól:

A társulat primadonnája T. Dobay Erzsi, gyakorlott, tehetséges színésznő. Egyes alakításokban kiváló hatásokat tud elérni. Némely szerepekben a hamisítatlan, valódi érzelme hangján beszél s magával ragadja hallgatóit. „Thurán Annyája”, az „Örök törvény”, Bellája, a „Rang és mód”, Clarisa legkiválóbb alakításai. Némely hátrányára válik az erősen márkírozott és túlságba vitt arcajáték.

Tóvölgyi Margit, a társulat naivája, szép alak, kellemes és szívhez szóló hanggal rendelkező fiatal színésznő. Finom, diszkrét és természetes játékaival egész közönségünket megnyerte. — Eddigi szerepeiben igazi tehetséget és komoly tanulmányt tüntetett ki. Egy jobban szervezett és nagyobb városban működő társulatnál, a hol tehetségének kifejlesztésére mód és alkalom kínálkozik, sokra viheti.

Zoltánné Koronkai Róza egyike a vidéki színpadok legjobb komikáinak, saját szerepkörében solid és minden túlzástól ment játékaival mindig kiérdemli a közönség elismerését.

Molnár Gizella szerepkörét igen jól betölti. Figyelemmel és gondosan játszik. Több sikert érte el, ha szopora beszédét némileg mérsékelte.

Szathmári Zsuzsa népszínműnékesnő; népszínműben csak egyszer láttuk, de már ezen alkalommal is képzett erőnek mutatkozott. Iskolázott hangja van és igen jól énekel.

Csomafái Mari sokféle, még férfiszerepekben is láttuk. A társulatnak igen használható és sokoldalú képességgel bíró tagja.

Mezeiné a kisebb szerepekben megállja helyét.

A kis Koronkai Ilona, itteni szerepléséből ítélve, rövid időn nagyra nő.

Mezei Kálmán a világot jelentő deszkákon teljesen otthon találja magát. Tanult, gyakorlott színész, természetes modorával és mindig kidolgozott játékaival teljes hatást tud elérni. A társulatnak egyik legoszloposabb tagja, kit közönségünk mindig szívesen lát a színpadon.

Zoltán Gyula régi, kipróbált ember, sok tapasztalattal s még több tanulmányokkal rendelkezik. Saját helyén mindig sikert ér el. — Most azonban arra van kényszerítve, hogy mint a számok között a zérus, helypótló. Különben el kell ismerjük, — s ezt készséggel tesszük — hogy a másként csak egyes helyen szerénykedő előadást 10-es, sőt 100-as rangra emeli.

Tóvölgyi Béla szép hanggal, tekintélyes alakkal bír, hivatott színész, ki szerepeit nemcsak megtanulja, hanem tanulmányozza is. És ez meg is látszik játékán. Az „Örök törvény” Marcelljében és a „Rang és mód” Auenburg-jában teljesen sikerült ábrázolásokat mutatott be.

Kulcsár igyekvő fiatal színész. Tanulással és szorgalommal a legjobb vidéki erők között küzdheti föl magát.

Nagy az „Apósok”-ban valódi „Zab Feri” volt, csak az a baj, hogy minden alkalommal „Zab Feri.”

Márczius 15-ike Csikmegyében.

A csiksómlói r. k. főgymnasia márczius 15-én ünnepélyt tart a következő programmal: 1. „Gyere hazá Kossuth Lajos”. — Éneklés az ifjuság. — 2. Beszéd. Elmondja Fülöp Árpád tanár. — 3. Magyar népdal egyveleg. Előadja az ifjuság zenekara. — 4. „Riadó” Czuczortól. Szavallja: Botár Béla VIII. oszt. tanuló. — 5. „Isten hozzád” Bajzától. Előadja az ifjuság zenekara. — 6. „A szerelmes anyja.” Irta s felolvassa Dobos András VIII. oszt. tanuló. — 7. „Útót az óra.” Szavallja Bogya József VII. oszt. tanuló. — 8. Hunyadi induló Erkeltől; előadja az ifjuság zenekara. Az ünnepély kezdete reggel 8 órakor.

Gyergyó-Szentmiklós márczius 15-én a község nagytérében az alábbi programmal fogják az idén megtartani: 1. Gyülekezés a község háznál azon napon reggeli 9 órakor s együttes felvonulás a templomba. 2. Ünnepélyes isteni tiszteltet 10 órakor. 3. Visszavonulás a község házházhoz, melynek nagytérében az ünnepély következőleg folytatatik: 4. Elnöki megnyitó-Lázár Menyhért elnök ur által. 5. „Szózat” Meszter K.-tól. Éneklés: a férfi négyeskar. 6. „Talpra magyar!” Petőfi S.-tól. Szavallja: ifj. Ferenczi

Balázs ur. 7. „Alkalmi felolvasás.” Tartja: Juhász Károly ur. 8. „Hymnus” Kölcsey-től. Éneklés a vegyes kar, harmoniummal kíséri Hoppé Lipótné urnő. 9. Szavallat Gencsy Olga k. a. által. 10. „Nemzeti zászló.” Huber K.-tól. Éneklés a férfi négyeskar. 11. Bankett délután fél 2 órakor Laurenczy vendéglőjében. Korlátolt számban ülőhelyek fognak rendeztetni: az I-ső és II-ik sorban 60 kr., a többiben 30 kr., melyekre a jegyek f. hó 13-án és 14-én Bereczk Sándor adószedő urnál válthatók. A tiszta jövedelem a helybeli 48-as elszegényült honvédek közt fog ki osztatni, mely czélra felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

Gyergyó-Ditrő község hazafias polgársága márczius 15-ét f. évben is megünnepli. Az erre vonatkozó meghívó így szól: A gyergyóditrói Zenekedvelők egyesülete, Olvasókör, Polgári Olvasókör, Korcsolyaegylet, Műkedvelő szintársulat, tantesztület a helybeli szegény, de jó igyekezetű tanulók javára Gyergyó-Ditróban a központi iskola dísztermében f. évi márczius 15-én Nemzeti hazafias ünnepélyt rendez, melyre t. urat és családját tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: I. Reggeli rész: 9 órakor ünnepélyes isteni tiszteltet a plebániatemplomban. II. Esti rész: 1. Megnyitó Dr. Mezey Géza közs. orvos, rend. biz. elnök által. 2. Hymnus, Kölcseytől Barabás Rajmond tanító vezetése mellett. Éneklés: a polg. iskolai tanulók és a vegyeskar. 3. Nyitány, zene a zenekedvelők zenekara által. 4. Szavall: Szatmári Mariska k. a. 5. Ének szóloiban: László István segédkantortanító által, hegedűvel kíséri Puskás Kálmán zeneegyleti karvezető. 6. Alkalmi beszéd Korboly Miklós polg. iskolai tanító által. 7. Szavall Bajkó Gyula községi főbíró. 8. Zene a zenekedvelők egyesületének zenekara által. 9. Szózat Vörös márttyól: Barabás R. vezetése mellett éneklés a polg. iskolai tanulók és a vegyeskar. — Beléptidjárt mindenki tetszése és tehetsége szerint fizet Sáska János pénztárnoknál belépéskor. Az esti ünnepélyt társas vacsora követi. Egy teríték ára 1 frt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Fillérestély.** A csikszerepai kisedővő-egyesület rendező bizottsága f. hó 14-én a Csillag nagytérben táncszal egybekötött fillérestélyt rendez a következő műsorral: 1. Felolvasás Borbát Pál által. 2) „Senki sincs honn, minden szabad” vigjáték 1 felvonásban, előadja: Bogády Etele, Laszló Ilona, Kövály Margit és Larencz Laozi. 3) Népdalok, gondokán előadja Nagy Gyula ur. 4) Szavallat előadja Nagy S. Erzsi.

Halálozás. Csikó Sándor, Csikmegye első aljegyzőjét súlyos vesztesség érte, szépreményű fiának, Sándornak elhalálozása által. A szülők és rokonok fájdalmát enyhítse a közrészvét, melylyel abban az ismerősök és jóbarátok osztoznak.

— **Színházi hírek.** A folyó hó 12-ére hirdett gyermekelőadás az ugyanaz nap tartandó fillérestély miatt hettől estére halasztatott el. — **Márczius 15-ét** a körünkben időző szintársulat is meg fogja ünnepelni, amennyiben ez alkalommal diszeloadást rendez, színre hozza Jókai M. jeles írónknak ez alkalomra írt „Az aradi nők” című kitűnő vigjátékát. Ezt megelőzőleg Mezei Kálmán, a társulat tehetséges tagja, szavallni fogja „Márczius 15-ike” című szép költeményt Petőfi Sándortól, aztán a Kölcsey „Hymnus”-át éneklés a társulat összes személyzete. Ajánljuk ez érdekesnek ígérkező estét a közönség figyelmébe.

— **Iskolalátogatás.** Csikmegye kir. tanfelügyelője f. hó 2.—7. közt hivatalos körutát tett Gyergyóban, mely alkalommal behatóan megvizsgálta az iskolák haladását. Gyergyó-Szentmiklóson két napig időzött, az itteni iskolák előhaladásuk s a pontos iskolalátogatás különös jó benyomást tettek reá; örömmel tapasztalta azt is, hogy a gyergyószentmiklói polgári iskola most is népes; ebből örömeinek kifejezést is adott. Gyergyó-Szentmiklóson léte alkalmával megjelent a tanítói önképzőkör gyűlésén is, mely éppen látogatása napjára esett. Figyelemmel kísérte a gyűlés menetét, a tagok élénk és szakszerű eszmecserejét. Azonban nemcsak Gyergyó-Szentmiklóson, hanem a többi községekben is teljesen kielégítették az iskolák eredményei, mert Gyergyónak általában jól berendezett iskolái és tehetséges s szorgalmas tanítói vannak.

— **Nyilatkozat.** Az „Erdélyi Híradó” folyó évi márczius 7-iki számában „Vidéki színeszet” cím alatt valaki egy tendencziózus hirt bocsátott világgá, melyet a saját magam és társulatozom reputatiója érdekében nem hagyhatok felelet nélkül; készséggel elismerem, hogy társulatomnál hiányok vannak, mert társulatomnak hiányom tagja cserben hagyott és megszökött, ennek dacára is azonban olyan előadásokat produkáltunk, hogy a közönség teljes elismerését kiérdemeltük. S így mi sem kínlódnunk s e közönséget sem kirozzuk. És nem is házalunk, igaz ugyan, hogy a jutalmazandó a közönség iránti tiszteletből eljár meghívni a közönséget, de nem erőszakolunk senkit. Az „Erdélyi Híradó” tekintetes szerkesztőjének ajánlom figyelmébe a Csikszerepében megjelenő „Csiki Lapok” az abban megjelenő tárgyilagosságból meggyőződhetik, hogy tudósítónak egy szó igazsága sincs. Zoltán Gyula szinigazgató.

A kis lutri húzása.
Brünn, 1890. március 4.
61. 78. 32. 39. 9.

Tisztelettel tudatom a nagyérd. közönséggel, hogy folyó évi márczius havában **GYEGYÓ-SZENTMIKLÓSON** a mai kor követelményeinek megfelelőleg felszerelt **FOGORVOSI MŰTERMET** (1-5) rendeztem be. Gyergyószentmiklós, 1891.
Dr. Veress Sándor, egyetemes orvos-tudor, csiktusnádi fürdőorvos fogorvos.

SZABADALMAKAT
új találmányokra kizárólagi és érlelt és
védjegyeket minden államban
BUDAPEST, **NYUGAT-UTCA 10.**
Benedek Lajos & Társai
szabadalmi irodája
mely felel a keres. miniszternek 9489/96. számú korm. rendeletével a földalati és vízalatti találmányokért és védjegyekért 500 forinttal több adóztatást szabott ki.

Arverési hirdetmény.

A Tusnádfürdői szövetkezet igazgatósága által folyó évi április 5-én reggeli 10 órakor Csiktusnád fürdőn, a Három-huszárhoz czinuzett vendéglőben (3) három évre közárverésen haszonbérbe ki fognak adatni.

Kikiáltási ár:

- 1. A fürdő 3000 frt.
- 2. Fedett sétány vendéglője 1000 frt.
- 3. Czukrászda 200 frt.
- 4. Vámszedés 150 frt.
- 5. Tekepálya 70 frt.
- 6. Csukás tó 40 frt.

Válakozni kívánók kötelesek mire árverezni akarnak, annak 10% -át az árverezés megkezdése előtt letenni.

Írásbeli ajánlatok is elfogadhatnak, ha azok addig pénztárnok Vajna Tamás urhoz Csikszeredába megküldetnek, — vagy az árverezés megkezdése előtt letéttetnek, ha ahhoz a 10%-ent csatolva lesz.

A feltételek addig is Vajna Tamás urnál Csikszeredában megtekinthetők.

Csiktusnád fürdőn, 1891. márczius 1 én.

IMETS F. JAKÓ,

(1-5) h. igazgató.

Sz. 795—1891.

Pályázati hirdetmény.

Csikmegye kászonalesiki járásában ke-belezett Csiktusnád, Lázárfalva és Verebes körközségekben Csiktusnád székhelyel a

körjegyzői

állás halálozás következtében üresedésbe jövén, ezen állomásnak betöltésére ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen körjegyző javadalmazása áll: évi 400 frt fizetés szabad lakás 16 frt irodái

átalány a hivatalos utazásokért megállapított fuvar és napidíjak és a magán munkálatokért szabályrendeletileg megállapított munkadíjakból.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy az 1886. évi XXII. t. cz. 74-ik illetve 1883. évi I. t. c. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényeiket f. évi márczius hó 30-ig hozzám annál bizonyosabban adják be, minthogy a később beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A kászonalesiki járás főszolgabírájától.
Csik-Szentmárton, 1891. február 28.

(2-3) **NAGY JÓZSEF,** főszolgabíró.

Örökáron eladó!

Csikmadarason néhai GÁL ERZSÉBET hagyatékát képező 1. rendsz. 2 hold 722 □ öl területű belsőség, csinos lakház és gazdasági épületekkel, igen kedvező feltételek mellett

örökáron eladó.

Értekezhetni Csikszeredában Gál József kereskedőnél. (2-3)

Hirdetmény.

A „Gyó-Tölgyes és Vidéke Takarékpénztár-Részvénytársaság“ közli, hogy mindazon részvényeinek birtokosai, kik ugyanis mástól ily részvényjegyet beszerettek, azokat ez év május hava 1-éig bezárólag annál bizonyosabban irassák saját nevékre át, mert ellenkezőleg ez időn túl a részvénykönyvben bejegyzett névre fognak az új 20 ítra kibocsátandó részvényjegyek kiállítatni és kiadni.

A részvények átíratása 1 frt díj és 7 kr bélyegilletéknek lefizetése mellett, az

alanti takarékpénztár helyiségében a meghatározott üzleti napokon eszközölhetők.
Gyó-Tölgyesen, 1891. február hó 20.
„Gyó-Tölgyes és Vidéke Takarékpénztár-Részvénytársaság.“

(2-2) Ifj. **TÖRÖK ANTAL,** igazgató.

Sz. 1097—1891. ai.

Pályázati hirdetmény.

A Csikvármegyében Csikszereda székhelyvel rendszeresített s lemondás folytán üresedésbe jött

megyei állatorvosi

állásra ezennel pályázatot nyitok s felhívom mindazokat, kik ez állást elnyerni ohajtják, hogy az 1888. évi VII. tcz. 133 §-a értelmében felszerelendő folyamodványait 1891 márczius hó 31-ig hozzám nyujtsák be. Az állás 400 frt évi rendes fizetéssel 200 forint úti átalány élvezetével van egybekötve:
Csikszereda, 1891. február hó 21-én.

BECZE ANTAL, alispán.

(3-3)
Orvostógépeket
a legkíméletesebb merítő kerékrendszerrel,
láng- és részít-boronákat, ékeket
egyáltalában minden névvel nevezhető
gazdasági gépek
és
eszközöket
rendkívül olcsó áron, részletfizetésre
ajánl **RIEMER EDE** első székely gépraktára, Székely-Udvarhelyt. (6-6)

M e g h í v ó.

A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetével szövetséges gyergyói első mezőgazdasági előleg-egylet mint szövetkezet“

VI. évi rendes közgyűlését

folyó évi márczius 14-én — szombaton — d. e. 9 órakor

Ditróban, az iskolaépület nagytermében tartja meg,

melyre a t. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A TANACSKOZÁS TÁRGYAI:

- 1. Igazgatósági jelentés az 1890. évi üzlet eredményéről, s ezzel kapcsolatban Kovács Ignác üzletvezető megválasztatásának helybenhagyása.
- 2. Felügyelőbizottsági jelentés.
- 3. Felterjesztett zárszámadások felülvizsgálása és a felmentvény megadása.
- 4. Egy ig. elnök, alelnök, ügyész, 8 igazg. tag, bizalmi férfiak választása, a felügyelő bizottság kiegészítése és czégjegyzők kinevezése*)
- 5. Indítványok.**)

*) 33. §. A közgyűlésen minden egyleti tagot, — tekintet nélkül üzletrészeinek számára, — egy szavazat illet. Szavazatok akár személyesen, akár pedig valamely erre meghatalmazott egyleti tag által gyakorolhatók, azonban minden egyes egyleti tag csakis egy megbi-zást fogadhat el.

Választásoknál és személyt illető kérdésekben öt egyleti tag kiváratára titkos szavazásnak van helye, egyébként a szavazás nyíltan történik.

**) 34. §. h. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság javaslatai, valamint bármely egyleti tag indítványa, ha a közgyűlést megelőzőleg 14 nappal az igazgatóságnak írásban be-adattak.

Gyergyó-Ditró, 1891. február 18.

(2-2)

AZ IGAZGATÓSÁG.